

## 2.5 Langeliniepromenaden

København som havneby: Det rekreative anlæg langs havnekajen.

### Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter Langeliniepromenaden med Langelinieparken, Langelinie kaj og Langelinie Lystbådehavn. Dele af kulturmiljøet er også omfattet af 1.3 Fæstningsringen.

### Begrundelse

Langeliniepromenaden med lystbådehavnen er blandt de første og vigtigste eksempler på befolkningens rekreative anvendelse af havnen, og kulturmiljøet er bemærkelsesværdig som et sammenhængende rekreativt forløb specifikt udformet til at udnytte vandet rekreativt gennem sejlads og gåture med udsigt.

#### *Promenadens anlæggelse*

Langelinie blev oprindeligt anlagt som en ydre forsvarslinje øst for Kastellet i 1600-tallet. I løbet af 1800-tallet blev strækningen en del af en populær vandrerute langs vandet fra Frederiksstaden til Svanemøllen. Ved anlæggelsen af Københavns Frihavn i 1890'erne blev denne vandrerute afbrudt, og til erstatning fik befolkningen adgang til en ny hævet promenade ovenpå pakhuset langs Langelinie kaj og dertil lystbådehavnen og Langelinieparken. Indgangen til området har fra begyndelsen sket fra Gefionspringvandet, hvorfra en bro fører til promenadens begyndelse.

#### *Statuer og monumenter*

Langs promenaden er der opstillet flere statuer og monumenter, som understreger områdets status og tilknytning til søfart og sejlads, eksempelvis Søfartsmonumentet for danske søfolk, der faldt under første verdenskrig, og monumentet for søhelten Iver Huitfeldt. Den mest besøgte statue er imidlertid Edvard Eriksens Den Lille Havfrue som blev skænket af brygger Carl Jacobsen i 1913.

#### *Langeliniepavillonen*

Langeliniepavillonen tegnet af arkitekterne Eva og Nils Koppel blev opført i 1956-58 og er et vigtigt eksempel på dansk modernistisk arkitektur fra perioden. Pavillonen, som er den tredje på stedet, erstattede en pavillon fra 1902, som blev opført til klubhus og selskabslokaler for lystsejlere, men blev sprængt i luften i 1944 af den tyske besættelsesmagt som gengældelse for sabotage fra danske modstandsfolk.

### Bærende bevaringsværdier

- Det sammenhængende promenadeforløb, der starter ved Gefionspringvandet og ender ved Ledefyret.
- Det lange pakhús "Langelinieskuret" med den hævede promenade afgrænset af høje og lave hegn i metal.
- Langeliniepavillonen.
- Promenadens grønne præg, herunder Langelinieparkens kirsebærtræer samt træækker og beplantning i promenadens forløb.
- Lystbådehavnen og bygningen indbygget i terrænet med faciliteter til fritidssejlads.
- Statuerne og monumenterne i området, herunder Den Lille Havfrue, Søfartsmonumentet, Iver Huitfeldt-mindesmærket, statuen af Frederik IX, Mylius Erichsen-monumentet og Jutlandia-mindestenen med flere.

### Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor tilføjelser af inventar på Langelinie kaj, eksempelvis landstrømsanlæg til krydstogtskibe, som i udformning ikke er tilpasset kulturmiljøets anvendelse som rekreativ promenade med havneudsigt.

### Nuværende sikring

- Langeliniepromenade med underliggende pakhuskure, træer og hegn er bygningsfredet.
- Langeliniepavillonen er bygningsfredet.
- Lystbådehavnen og dens omgivelser er fredet.
- En del af kulturmiljøet ved Kastellet er beskyttet som fortidsminde, og de omgivende arealer er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen.

### Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet skal som helhed opretholdes som rekreativt område, og der er derfor meget begrænsede udviklingsmuligheder. Eventuelle tilføjelser af mindre bebyggelse i området omkring Kastellet og ved Lystbådehavnen kan ske i overensstemmelse med de pågældende fredninger. Området på Langeliniekaj kan udvikles indenfor rammerne af den eksisterende bebyggelse. Eventuelle nye infrastrukturanlæg skal udføres med størst mulig hensyntagen til de kulturhistoriske værdier.

